

JÄMSÄ

Valtakunnansali 1 Esihistoriallisen ja historiallisen ajan kohteen kaivaus

Taisto Karjalainen 2008

MUSEOVIRASTO

Sisällysluettelo

1. Arkistotiedot	2
Maastokarttaote	3
2. Johdanto	4
3. Aikaisemmat tutkimukset ja havainnot	5
4. Tutkimusalueen kuvaus	6
4.1. Sijainti ja lähikohteet	6
4.2. Jämsän seudun geologiaa ja vesistöhistoriaa	6
5. Kaivaus ja dokumentointi	7
6. Asuinpaikan tutkimus ja havainnot	8
7. Löydöt	9
8. Yhteenveto	10
Lähteet	10
Dialuettelo	11
Negatiiviluettelo	11
Digitaalikuvaluettelo	12
Karttaluettelo	13
Kartat	14 - 30
Kuvataulut	31 - 32
Liite 1 kerroksen 1 rautakuonat	33 - 34

1. Arkistotiedot

Valtakunnansali 1 182010056

Muinaisjäännösrekisteritunnus 182010056

Esihistoriallisen ja historiallisen ajan kohteen kaivaus

Kaivauksen johtaja: Taisto Karjalainen

Kenttätyöaika: 30.6. – 1.8.2008

Kaivausalue: 47 m², Tutkimusalue: 1060 m²

Kunta: Jämsä

Kiinteistö: 182-410-3-146 Pälämäki

Maastokartta: 223307 Jämsä

Yhtenäiskoordinaatit p = 6862746, i = 3405812, z = 82 – 93 m mpy (kohteen keskikoordinaatti)

Tutkimukseen liittyvät löydöt: KM 37794: 1 – 121, diar. 28.1.2009.

Aikaisemmat löydöt: KM 37561:1-38, KM 28585 ja KM 29446

Aikaisemmat tutkimukset:

Kaarlo Katiskoski 1994 inventointi

Timo Sepänmaa 1995 tarkastus

Kreetta Lesell 2008 koekaivaus

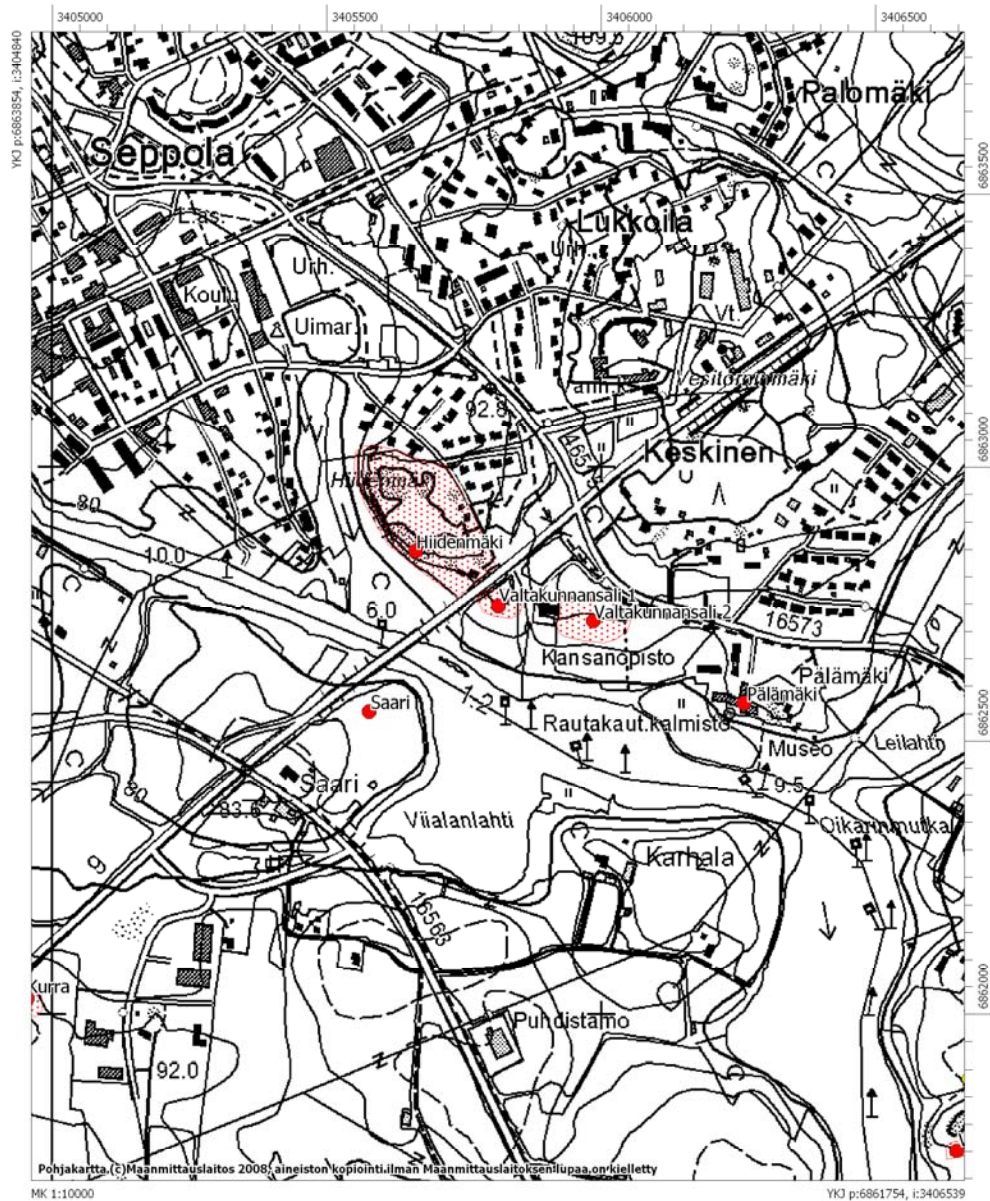
Kertomukseen liittyvät digitaaliset valokuvat: DG 220:1-17.

Kertomukseen liittyvät negatiivit: F 145400:1- 2.

Kertomukseen liittyvät diat: D 61232:1-2.

Maastokarttaote 223307 Jämsä Mk 1: 10000

Jämsä Valtakunnansali 1 182010056

2. Johdanto

Keski-Suomen tiepiiri parantaa valtatie 9 linjausta Jämsässä. Suunnitelman osana valtatie 9 ja tien numero 16573 risteys muutetaan eritasoliittymäksi. Eritasoliittymän risteysalueella ja sen ympäristössä sijaitsee kolme muinaismuistolain suojaamaa kiinteää muinaisjäännöstä: Hiidenmäen rautakautinen kalmisto sekä Valtakunnansali 1 ja 2 moniperiodiset kohteet, joista on löytynyt kivikauden, rautakauden ja historiallisen ajan löytöjä.

Vuoden 2008 toukokuussa kohteissa tehtiin Museoviraston toimesta koekaivauksia, joita johti Kreetta Lesell. Koekaivauksilla pyrittiin selvittämään eritasoliittymän vaikutuksia muinaisjäännöksiin ja arvioimaan niiden jatkotutkimustarve. Lesellin tutkimuksissa koekuopitettiin muinaisjäännöksistä ne osat, joiden alueelle eritasoliittymä tulee.

Koekaivauksessa tehtiin Valtakunnansali 1 kohteeseen 23 koekuoppaa ja koko muinaisjäännösalue käytiin läpi pintapoinmintana. Koekuopista löytyi rautakautista keramiikkaa, rautakuonaa, raudanpalasia ja palanutta savea. Kyntökerroksen alapuolelta löydettiin likamaata ja hiiliä. Lesellin mukaan Valtakunnansali 1 kohteessa on ollut rautakautista toimintaa, joka on liittynyt raudanvalmistukseen. Tutkimusraportissa todetaan, että mäen päällä ollut muinaisjäännöksen osa on tuhoutunut maanviljelyksessä. Sen sijaan Jämsäjokeen laskevan rinteiden alueella muinaisjäännöstä todettiin olevan vielä jäljellä peltomullan alaisessa kerroksessa. (Ks. Lesellin tutkimusraportti 2009:9 – 10).

Koekaivausten tulosten perusteella päätettiin Valtakunnansali 1 ja 2 kohteilla tehdä jatkotutkimuksia, joihin Tiehallinnon Keski-Suomen tiepiiri osoitti 108 360,00 euron suuruisen budjetin. Tutkimuksia tehtiin 7 viikon ajan ja niitä johti 30.6.–1.8. allekirjoittanut, 4.8.–8.8. Hanna-Maria Pellinen ja 11.8.–16.8. Kreetta Lesell. Piirtäjänä kaivauksilla toimi Hanna-Maria Pellinen ja tutkimusavustajana Anniina Wallin. Kaivajina oli kahdeksan arkeologian opiskelijaa. Tutkimusalue oli 1060 m², josta kaivamalla avattiin 47 m².

Helsingissä 3.3.2009 _____

Taisto Karjalainen

3. Aikaisemmat tutkimukset ja havainnot

Valtakunnansali 1 ja 2 kohteet löytyivät vuoden 1994 inventoinnissa, jonka Kaarlo Katiskoski teki tiehallinnon suunnittelemaalle Jämsä – Säyrylä tielinjan kehittämisalueelle. Katiskosken inventointiraportissa Valtakunnansali 1 kohde esiintyy nimellä Jämsä Hiidenmäki S ja Valtakunnansali 2 nimellä Jämsä Valtakunnansali. Vuoden 1994 inventoinnissa Valtakunnansali 1 kohteelta löytyi kivilajiesineen katkelma, kvartssia, kvartsiittia sekä rauta- ja savikuonaa. (KM 28585:1-7). Löytöalue todettiin 30 x 50 metrin kokoiseksi. Timo Sepänmaa tarkasti kohteen vuonna 1996 ja löysi paikalta rautakauden keramiikkaa ja palanutta savea (KM 29446:1-2). Sepänmaa havaitsi paikalla myös kivikauteen viittavia kvartsi-iskoksia, joita ei kuitenkaan talletettu.

Vuoden 2008 toukokuussa Kreetta Lesell tutki Valtakunnansali 1 kohdetta koekaivauksella, jossa avattiin 23 kappaletta koekuoppia, joiden koko oli 50 x 50 cm. Muinaisjäännöksen alueen pelto pintapoimittiin. Alueelta löytyi mm. rautakautista keramiikkaa, rautakuonaa, kvartsi-iskoksia ja historiallisen ajan löytöjä (KM 37561:1–38). Lesellin mukaan alueella on ollut rautakaudella toimintaa, joka liittyy raudanvalmistukseen, ja koekuoppien perusteella muinaisjäännös on tuhoutunut mäen päältä, mutta säilynyt osittain Jämsänjokeen laskevassa rinteessä.

4. Tutkimusalueen kuvaus

4.1. Sijainti ja lähikohteet

Valtakunnansali 1 kohde sijaitsee Jämsän kirkosta noin 2 km kaakkoon ja Jämsänjoen sillasta 100 m itäkoilliseen. Kohteen maastoa on valtatie 9 itäpuolinen rinne, joka laskee etelässä Jämsänjokeen. Samalla kohtaa tien toisella puolella sijaitsee Hiidenmäen rautakautinen polttokalmisto. Valtakunnansali 1 kohteelta 200 metriä koilliseen sijaitsee Valtakunnansali 2 esihistoriallisen ja historiallisen ajan kohde.

4.2. Jämsän seudun geologiaa ja vesistöhistoriaa

Jämsä ympäristöineen muodostaa eteläisimmän osan Keski-Suomen suuresta graniittialueesta. Erilaiset graniitit ovat alueella vallitsevia ja muita kivilajeja esiintyy vähän (Virkkala 1989:11). Jääkausi muovasi Jämsän seutua muodostamalla alueelle pitkittäisharjuja ja järviäluotoita luode-kaakko –suuntaisesti, mikä oli alueella jään liikesuunta. Mannerjää on vetäytynyt Jämsän seudulta vuoteen 9200 eKr. mennessä. Litorinameren aikana Päijänne kuroutui merestä omaksi altaakseen. 6300 eKr. Päijänteen veden korkeus oli 90 m korkeudella ja korkeimman huippunsa 102 m korkeuden vesi saavutti 4900 eKr., jolloin Heinolan harju puhkesi ja vesi alkoi laskea. Nykyisin Päijänteen veden korkeus on 80 m mpy.

Valtakunnansali 1 löydöt, jotka ovat peräisin kivikautiselta asuinpaikalta, ovat ilmeisesti peräisin Heinolanharjun puhkeamisen jälkeiseltä ajalta. Aikaisempien asutusvaiheiden asuinpaikat jäivät Päijänteen tulvan alle ja peittyivät maakerroksilla. Heinolanharjun puhkeamisen aikaan Suomessa elettiin neoliittisen kivikauden alkuvaihetta. Asuinpaikka voi olla peräisin miltä neoliittisen kauden jaksolta tahansa, koska tarkemmin ajoitettavia esineitä ei ole löytynyt. Valtakunnansali 1 kohteen länsipuolella on Hiidenmäen rautakautinen polttokalmisto, joka ajoittuu radiohiiliajoitusten ja esineiden perusteella 500 luvulta 800 luvulle jKr. Valtakunnansali 1 kohteesta on rautakuonaa ja merkkejä raudanvalmistuksesta, mutta tarkempaa ajoitusta rautakaudelle ei ole saatu.

Tutkimusalue sijaitsi pellolla, jossa peltomullan alla oli harmaa savikerros. Savikerroksen ja muokkautuneen maan välissä oli paikoin likamaata jäljellä.

5. Kaivaus ja dokumentointi

Kaivauksella käytettiin samaa koordinaatistoa, jonka Kreetta Lesell oli alueelle luonut koekaivauksia varten saman vuoden toukokuussa. Koordinaatiston x – linja kulki suuntaan 0 goonia ja y – linja suuntaan 100 goonia. Koordinaatisto sidottiin Jehovan todistajien valtakunnansalin tontin koilliskulman betoniseen rajapyykkiin, johon Destia Oy oli merkinnyt koordinaatin pkoo 6862068,947, ikoo 2563831,712 ja jonka korkeus oli 92,20 m mpy. Rajapyykistä 14,30 metriä suuntaan 10 goonia sijaitsi kaivausten koordinaatiston peruspaalu x: 500, y: 3000. Kaivauksella lasketut korkeudet mitattiin samasta rajapyykistä.

Kaivaus aloitettiin kuorimalla koneellisesti peltomulta 10 x 40 metrin alueelta, kohdasta, jossa sijaitsivat koekaivausten löydölliset koekuopat. Peltomullan alaisen kerroksen likamaa- ja nokiläiskien ja löytöjen perusteella alueelle sijoitettiin kolme kaivausalueita. Alue A sijaitsi alimpana rinteessä ja sen pinta-ala oli 25 m², alue B sijaitsi keskellä ja sen pinta-ala oli 18 m². Kaivausalue C sijaitsi ylärinteessä ja sen pinta-ala oli 4 m². Peltomullan alta tavoitettu maan pinta nimettiin 0 tasoksi, josta alaspäin kaivausalueita kaivettiin 5 cm kerroksissa siten, että ensimmäisen kerroksen jälkeinen taso oli 1 jne. kunnes saavutettiin puhdas pohjamaa, ja löytöjä ei enää tullut. Alueella A kaivettiin syvimmillään neljänteen ja alueella B kolmanteen kaivauskerrokseen saakka. Alueella C likamaat hävisivät enimmäkseen jo ensimmäisessä kaivauskerroksessa, ja aluetta kaivettiin vain osittain toiseen kerrokseen. Löydöt talletettiin kerroksittain samalle alanumerolle neliömetrin alalta kaivauskoordinaatiston mukaan. Kivi- ja rautakautisten saviastian palojen sijainti mitattiin kuitenkin senttimetrin tarkkuudella löytöpaikalleen ja paikan korkeus vaaittiin. Kaivettua maata ei seulottu, koska maaperä oli tiivistä savea ja sen seulominen olisi ollut mahdotonta. Kaivaustasot dokumentoitiin kuvaamalla ja piirtämällä niistä kartat mittakaavassa 1:50. Alueesta piirrettiin yleiskartat mittakaavassa 1:500 ja 1:2000. Jälkimmäisessä kartassa näkyy myös kohde Valtakunnansali 2.

Kaivettujen alueiden yhteispinta-ala oli 47 m². Alueet sijaitsivat pohjoisesta jyrkästi Jämsänjokeen laskevassa rinteessä korkeudella 84 – 89 m mpy. Kaivetut alueet sijaitsevat kohdassa, jossa valtatie 9 levennetään, ja alueet tulevat jäämään tien levennyksen alle.

6. Asuinpaikan tutkimus ja havainnot

Tutkimuksen tarkoituksena oli kaivaa valtatie 9 rakennustöiden toimenpidealueelta Valtakunnansali 1 kohdetta. Kaivauksella pyrittiin tutkimaan riittävän suuri otos materiaalia, jotta alue voitaisiin vapauttaa rakentamiselle.

Tutkittavalta alueelta poistettiin peltomulta koneellisesti siten, että multaa jäi ohut kerros pohjamaasaven päälle. Kuorittu alue tarkastettiin ja kaivausalueet sijoitettiin kohtiin, joissa oli tummaa likamaata, nokea ja palaneita kiviä. Kuoritun alueen pinnassa oli havaittavissa pellon aerausvakoja. Kaivausalueelta A tavattiin nokista likamaata, hiiliä ja palaneita kiviä, jotka keskittyivät enimmäkseen alueen eteläosaan. Samalta alueelta löytyi kaikista kaivauskerroksista rautakuonaa. Likamaiden, palaneiden kivien ja löytöjen perusteella alueella on ollut jokin raudanvalmistukseen liittyvä aktiviteettialue kohdassa x: 417 – 421, y: 2841–2844. Paikalla on ilmeisesti ollut raudanvalmistusuuni, jonka jäänteitä edellä kuvatut likamaat ja löydöt ovat. Rakenteet ovat rikkoutuneet pellon muokkauksessa, ja niistä on jäänyt jäljelle muokkausvakojen suuntaisia likamaa-alueita. Alueen A ilmiöt jatkuivat noin 20 cm paksuudelta. Alueen A länsireunassa oli suuri likamaakuoppa, josta kaivausalueelle osui noin neljännes.

Alueen B likamaat ja kivet sijoittuivat kaivausalueen pohjoisosaan alueelle x: 436 – 440, y: 2849 – 2853. Likamaita havaittiin kolmessa kaivauskerroksessa noin 15 cm vahvuudelta. Alueen itäreunassa oli putkikaivanto, jonka maa oli hiekkaa, jossa oli kattohuovan palasia. Alueen B likamaat eivät olleet yhtä tummia ja noensekaisia kuin alueella A, mutta likamaassa oli palaneiden kivien keskittymä kaivausalueen pohjoispäässä.

Aluetta C kaivettiin vain kaksi 5 cm kerrosta, ja sieltä havaittiin ohut likamaakerros, joka oli peltomullan sekainen. Sieltä ei havaittu kiviä tai tummaa likamaata, ja sen kulttuurikerrokset olivat ilmeisesti tuhoutuneet syvemmältä, kuin edellä kuvatuilla alueilla, jotka sijaitsivat alempana rinteessä.

Alueiden likamaat jatkuivat kaivettujen alueiden profiileihin. Etenkin alueen A länsireunalla, jossa oli suuri likamaakuoppa, kulttuurikerros esiintyi paksuna noensekaisena likamaana profiilissa.

7. Löydöt

Kaivaukselta talletettiin 121 alanumeroa löytöjä, jotka on luetteloitu päänumerolle KM 37794. Ensimmäisestä kerroksesta tulleita rautakuonan kappaleita ei luetteloitu vaan niiden määrät, painot ja sijainti on ilmoitettu liitteessä 1, joka on kertomuksen lopussa s. 33-34.

Seuraavassa taulukossa löydöt on esitetty löytölajeittain

Laji	määrä	paino grammoina
fajanssiastian paloja	1	0,4
kivilaji-iskoksia	1	4,7
kvartsi-iskoksia	15	48,2
kvartsiitti-iskoksia	1	4,2
lasia	5	3,1
lasinen pullon kaula	1	66,9
liitupiipun katkelmia	3	4
palamatonta luuta	1	2,2
palanutta luuta	27	6,5
palanutta savea	10	26,4
rautaesineen katkelmia	14	141,6
rautakuonaa	158	1355
rautakuonaa tasosta 1	324	1796,2
rautakuona yhteensä	482	3151,2
saviastian paloja	37	119,8
savikuonaa	1	6,5

Rautakuonan, rautakautisen keramiikan, likamaiden ja palaneiden kivien levintä korreloi keskenään kaivetuilla alueilla. Alueella A keramiikkaa ja rautakuonaa löytyi ruudusta x: 417, y: 2840 alkaen koilliseen, ruutuun x: 424, y: 2845 ulottuvalla vyöhykkeellä. Erityisen runsaasti näitä löytöjä oli kaivausalueen itäreunassa sijainneessa likamaakuopassa. Samalle alueelle sijoittuivat myös lika- ja nokimaa-alueet ja palaneiden kivien rykelmät. Alueella B samanlainen löytöjen yhtenevä levintä oli havaittavissa kaivausalueen eteläosan ruuduissa x: 430 – 431, y: 2849 ja alueen pohjoisosan ruuduissa x: 438, y: 2849 – 2852. Raudanvalmistusuunin tiivistämisestä syntyy savikuonaa ja uunin pohjalle jää kuonaantunutta kiviainesta (Kotivuori 1996:110). Kuonaantunutta kiviainesta ja savikuonaa oli A ja B alueiden löytökeskittymissä, ja alueella on voinut olla ainakin kaksi raudanvalmistusuunia.

Historiallisen ajan löytöjä tuli kauttaaltaan kaivetuilta alueilta, eikä niiden levinnässä näytä olevan säännönmukaisuutta. Kivikauden löytöjä tuli yhteensä niin vähän, että niiden levinnästä ei voi päätellä aktiiviteettialueita. Kaivausalueiden likamaissa ei ollut mitään kivikautiseksi luokiteltavaa likamaa- tai rakenneilmiötä.

8. Yhteenveto

Valtakunnansali 1 kohteesta saatiin tutkittua valtatie 9 parannustöiden toimenpidealue siten, että alue voidaan vapauttaa tien rakentamisalueeksi. Muinaisjäännösalueetta jää toimenpidealueen itäpuoliselle pellolle ja se jatkuu Jämsänjoen laaksosta pellolle tulevan puron törmälle saakka. Tältä alueelta löydettiin kivikauden ja historiallisen ajan löytöjä Kreetta Lesellin koekaivausten yhteydessä tehdyssä pintapoiminnassa.

Tutkimusalueelta löydettiin rautakuonaa, palanutta savea ja kuonaantunutta kiviainesta, jotka ovat merkkejä raudanvalmistuksesta. Kuonaantuneen kiviaineksen löytyminen kahdesta eri kohtaa viittaa alueella olleen ainakin kaksi raudanvalmistusuunia. Rautakautinen keramiikka, likamaat ja palaneet kivet keskittyivät myös näille samoille alueille. Rautakauden keramiikan ja raudanvalmistukseen viittaavien ilmiöiden esiintyminen samoissa löytökeskitymissä on merkki siitä, että raudanvalmistus on tapahtunut rautakaudella eikä myöhemmin historiallisena aikana.

Kivikauden löytöjä tuli kaivausalueilta niin vähän, että niiden levinnästä ei voi päätellä alueella tapahtuneita aktiviteetteja, etenkin, kun kivikauteen liittyviä likamaita tai rakenteita ei alueelta havaittu. Historiallisen ajan löydöt ovat peräisin peltomultakerroksesta, josta ne ovat maan muokkauksen yhteydessä joutuneet syvempiin kerroksiin. Historiallisen ajan löydöt tulivat tasaisesti kaivausalueiden eri puolilta eikä niiden levinnästä voi tehdä päätelmiä. Löydöt eivät liittyneet mihinkään tiettyyn aikakauteen vaan ne voivat olla kaikilta ajanjaksoilta 1600 luvulta nykyaikaan saakka. Rautaesineistä suuri osa oli rautanauloja. Kaikki rautaesineet olivat siinä määrin korroosion syövyttämiä, että niistä voitiin erottaa vain naulat. Tutkimuksissa kaivettiin 47 m² alue keskimäärin neljänteen kaivauskerrokseen saakka.

Lähteet

Painetut lähteet

Kotivuori, Hannu.1996. Varhainen metallikausi – uusia tuulia idästä, teoksessa Rovaniemen historia vuoteen 1721.

Virkkala, K et al.1989. Suur-Jämsän historia osa 1.

Painamattomat lähteet

Lesell, Kreetta.2008. Jämsän Hiidenmäki, Valtakunnansali 1 ja 2. Moniperiodisten kohteiden koekaivaus Hiidenmäen eritasoliittymän kohdalla. Tutkimusraportti Museoviraston arkeologian osaston arkistossa.

Diapositiiviluettelo

Kuvannut Taisto Karjalainen

Kuvan numero	Aihe
D61232:1	Valtakunnansali 1, Alue A, taso 1, kuvattu etelästä. Taustalla alueella B työskentelevät Viivi Honkanen, Minna Mikkola ja piirtäjä Hanna-Maria Pellinen.
D61232:2	Valtakunnansali 1, Alue A, taso 1, kuvattu etelästä. Kuvassa VKS 1:n kaivausalue A:n nokimaalaajennus tasossa 1.

Negatiiviluettelo

Kuvannut Taisto Karjalainen

Kuva nro	Aihe
F145400:1	Valtakunnansali 1, Alue A, taso 1, kuvattu etelästä. Taustalla alueella B työskentelevät Viivi Honkanen, Minna Mikkola ja piirtäjä Hanna-Maria Pellinen.
F145400:2	Valtakunnansali 1, Alue A, taso 1, kuvattu etelästä. Kuvassa VKS 1:n kaivausalue A:n nokimaalaajennus tasossa 1.

Digitaalikuvaluettelo

Kuvan nro

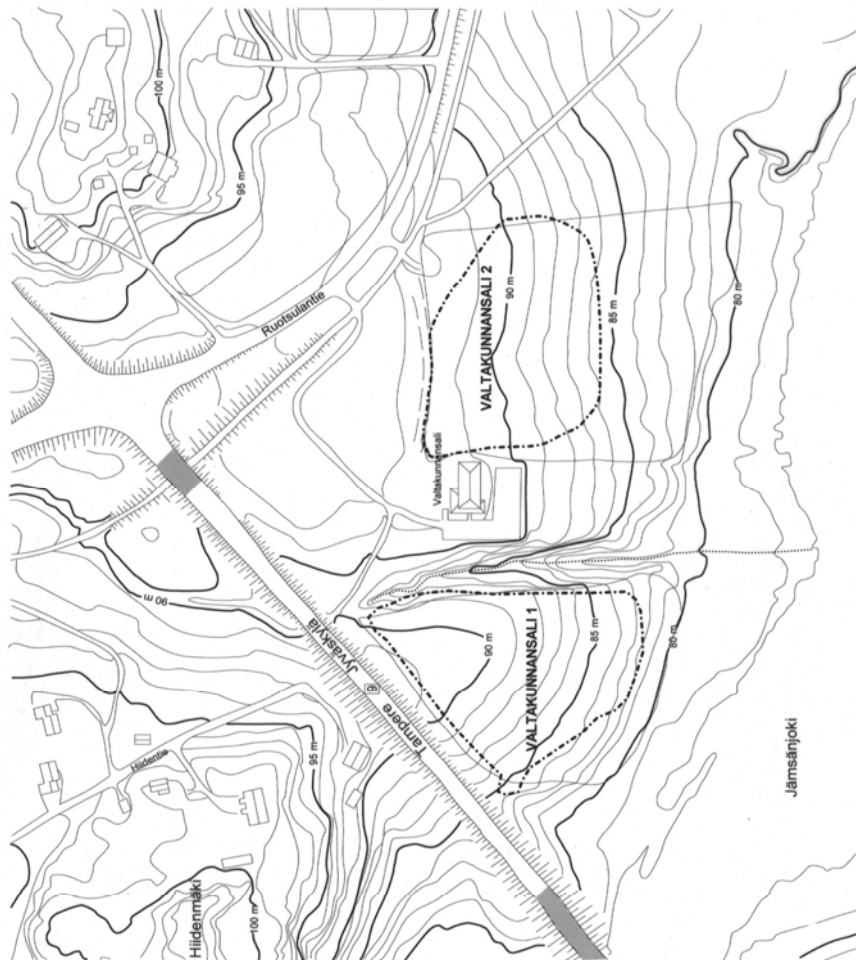
Aihe

Kuvannut Taisto Karjalainen

DG220:1	Valtakunnansali 1, Alue A, taso 1. Kuvattu kaakosta
DG220:2	Valtakunnansali 1, kuvattu idästä.
DG220:3	Yleiskuva Valtakunnansali 1:n kaivausalueesta kuvattuna pohjoisesta. Etualalla kaivausalue B ja taaempaan kaivausalue A. Kuvassa näkyvät kaivajista Minna Mikkola, Viivi Honkanen, May-Helen Flatstrand ja Sini Järnström.
DG220:4	Valtakunnansali 1, Alue B, taso 2, kuvattu etelästä.
DG220:5	Valtakunnansali 1, Alue B, taso 2, kuvattu pohjoisesta.
DG220:6	Pohjoisesta otettu yleiskuva VKS 1: kaivausalueesta, kun alue B on tasossa 2. Etualalla alue B ja taaempaan alue A. Kuvan etualalla on kaivaja Anna-Mari Liina. Taustalla ovat piirtäjä Hanna-Maria Pellinen ja tutkimusavustaja Anniina Wallin.
DG220:7	Kuvan keskellä Valtakunnansali 1:n kaivausalue C kuvattuna lounaasta. Oikealla puolella alueen C alla kaivausalue B. Kuvassa työskentelevät kaivajat Trevor Doyle, Minna Mikkola ja Sini Järnström.
DG220:8	Kuva soljesta tai sen osasta, jonka eräs paikallinen toi näyttäväksi ja mahdollisesti tunnistettavaksi.
DG220:9	Valtakunnansali 1, Alue A, taso 1, kuvattu etelästä.
DG220:10	Valtakunnansali 1, Alue A, taso 1, kuvattu idästä.
DG220:11	Valtakunnansali 1, Alue A, taso 2, kuvattu lännestä.
DG220:12	Valtakunnansali 1, Alue A, mahdollinen rakenne.
DG220:13	Valtakunnansali 1, Alue A, taso 3, kuvattu lännestä.
DG220:14	Valtakunnansali 1, Alue A, taso 4, kuvattu idästä.
DG220:15	Valtakunnansali 1, yleiskuva kaivausalueesta, kuvattu pohjoisesta. Kuvassa tutkimusryhmästä Trevor Doyle, Minna Mikkola, Viivi Honkanen, Sini Järnström, Anna-Mari Liina ja tutkimusavustaja Anniina Wallin.
DG220:16	Valtakunnansali 1, Alue B, kuvattu pohjoisesta. Kuvassa kaivajat Viivi Honkanen, Sini Järnström, Anne-Mari Liina, tutkimusavustaja Anniina Wallin ja kaivaja May-Helen Flatstrand.
DG220:17	Valtakunnansali 1:n alue A:n pohjoisleikkausprofiili kohdassa x=419,50; y=2839,50-2842.

Karttaluettelo

Aihe	koko	mittakaava	sivu
Yleiskartta, muinaisjäännösalueiden rajat	A3	1:2000	14
Yleiskartta, Valtakunnansali 1 ja 2	A3	1:2000	15
Yleiskartta, Valtakunnansali 1	A4	1:500	16
Tasokartta, alue A, taso 0 ja pohjavaaitus	A4	1:50	17
Tasokartta, alue A, taso 1	A4	1:50	18
Tasokartta, alue A, taso 2	A4	1:50	19
Tasokartta, alue A, taso 3	A4	1:50	20
Tasokartta, alue A, taso 4	A4	1:50	21
Tasokartta, alue A, taso 5	A4	1:50	22
Tasokartta, alue B, taso 0 ja pohjavaaitus	A4	1:50	23
Tasokartta, alue B, taso 1	A4	1:50	24
Tasokartta, alue B, taso 2	A4	1:50	25
Tasokartta, alue B, taso 3	A4	1:50	26
Tasokartta, alue B, taso 4	A4	1:50	27
Tasokartta, alue C, taso 0 ja pohjavaaitus	A4	1:50	28
Tasokartta, alue C, tasot 1 ja 2	A4	1:50	29
Poikkileikkauskartta profiileista x 419,50, y 2839,50 – 2842 lännestä itään x 418-419,50 y 2839,50 pohjoisesta etelään	A4	1:20	30

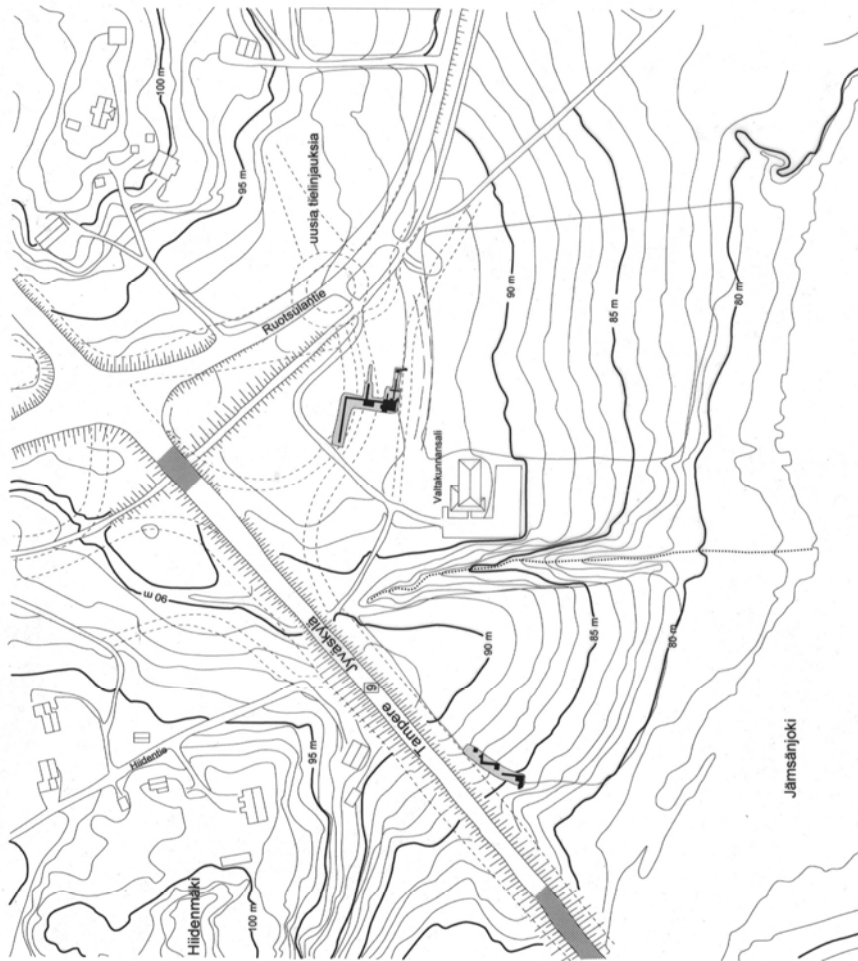

Jämsä Valtakunnansali 1 ja 2
 182 01 0056 ja 182 01 0057
 T. Karjalainen, H.-M. Pellinen,
 K. Lesell 2008

Yleiskartta; muinaisjäännösaluuden rajat
 Mk. 1:2000
 Piirt. ja digit. Hanna-Maria Pellinen
 Pohjakartta: kaavakartta, (c) Jämsän
 kunnan tekninen toimisto

--- Muinaisjäännösaluuden rajat 2008 kaavausten jälkeen

100 m

Jämsä Valtakunnansali 1 ja 2

182 01 0056 ja 182 01 0057

T. Karjalainen, H.-M. Pellinen,
K. Lesell 2008

Yleiskartta

Mk. 1:2000

Piirt. ja digit. Hanna-Maria Pellinen

Pohjakartta: kaavakartta, (c) Jämsän

kunnan tekninen toimisto

■ kaivausalueet

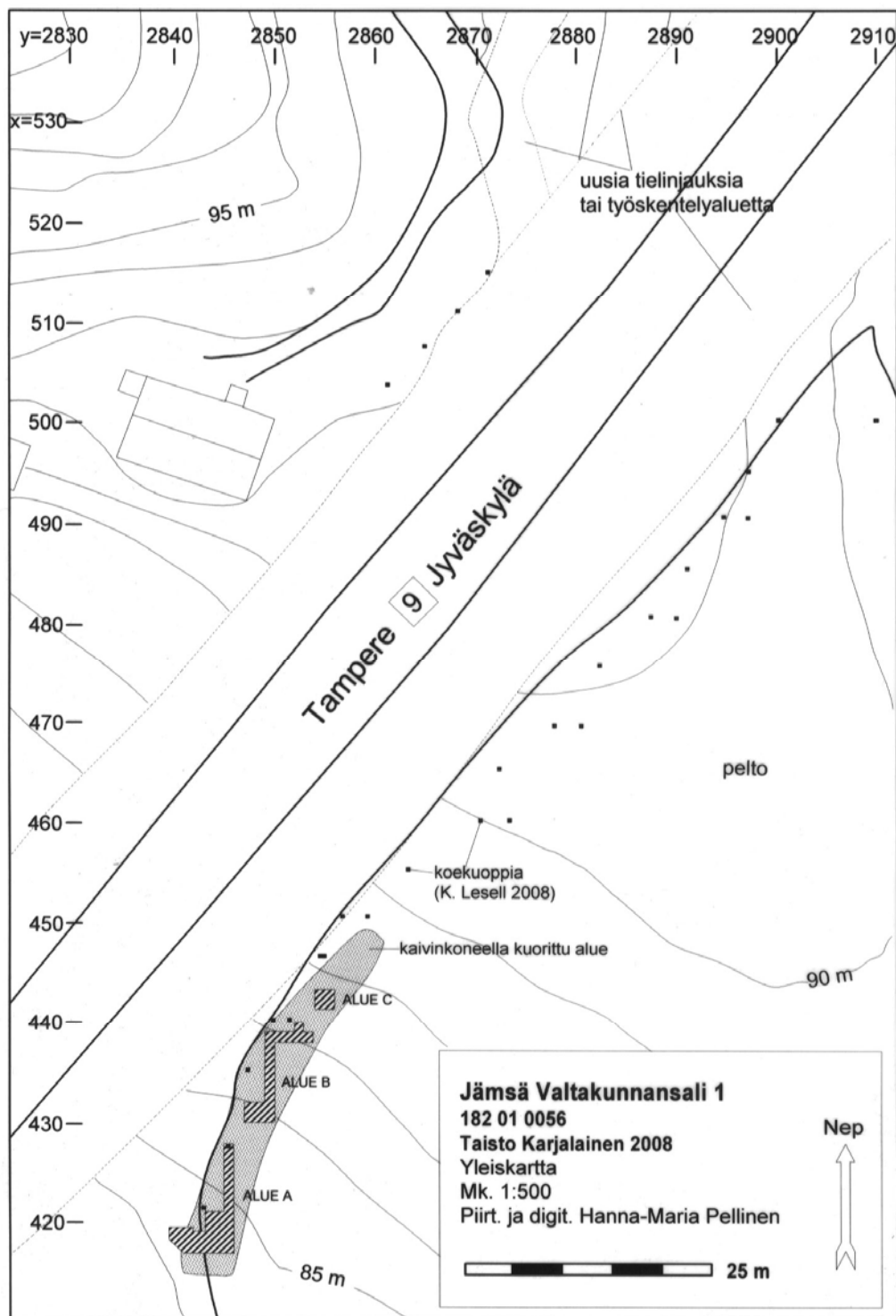
■ koneellisesti kuorittu alue

N

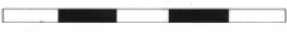
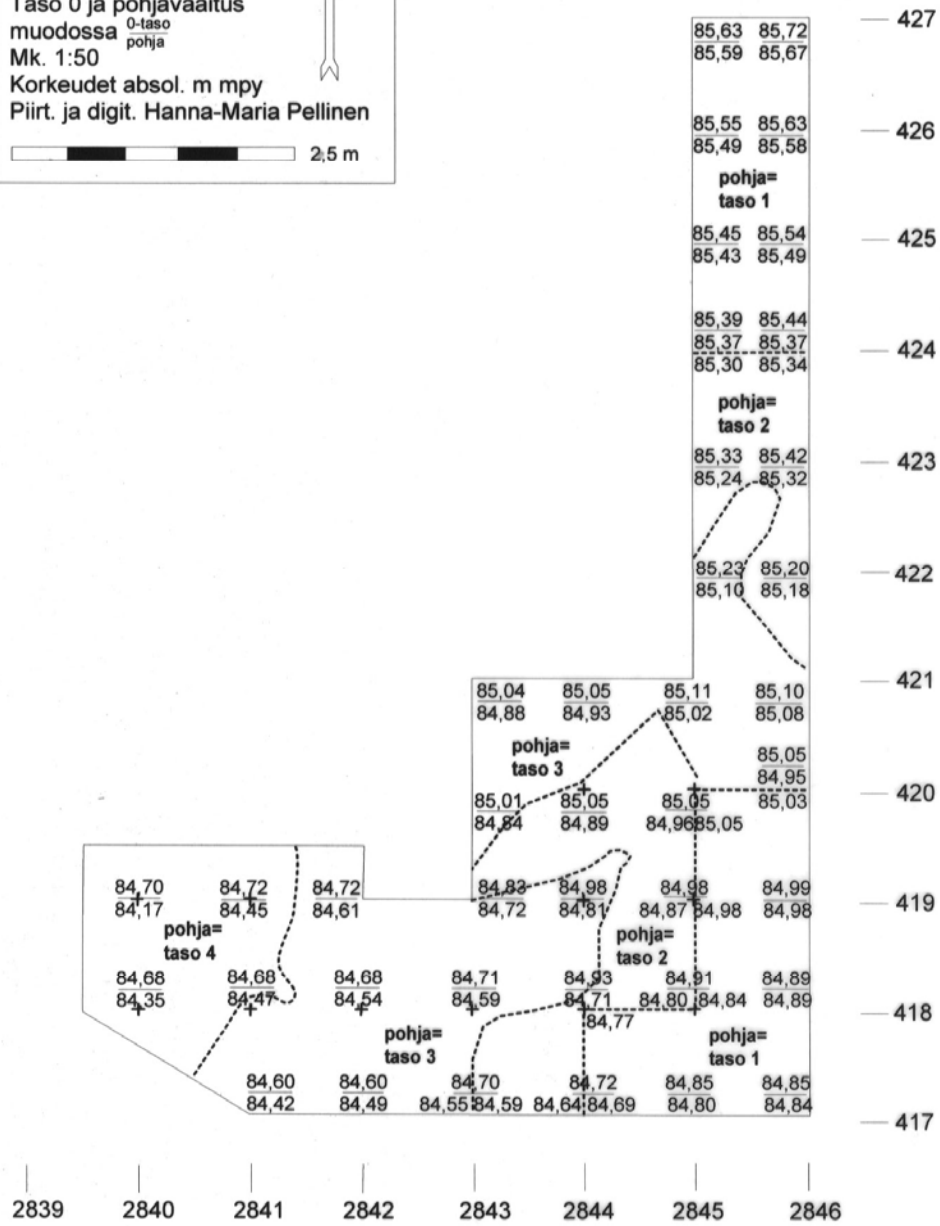
Nep

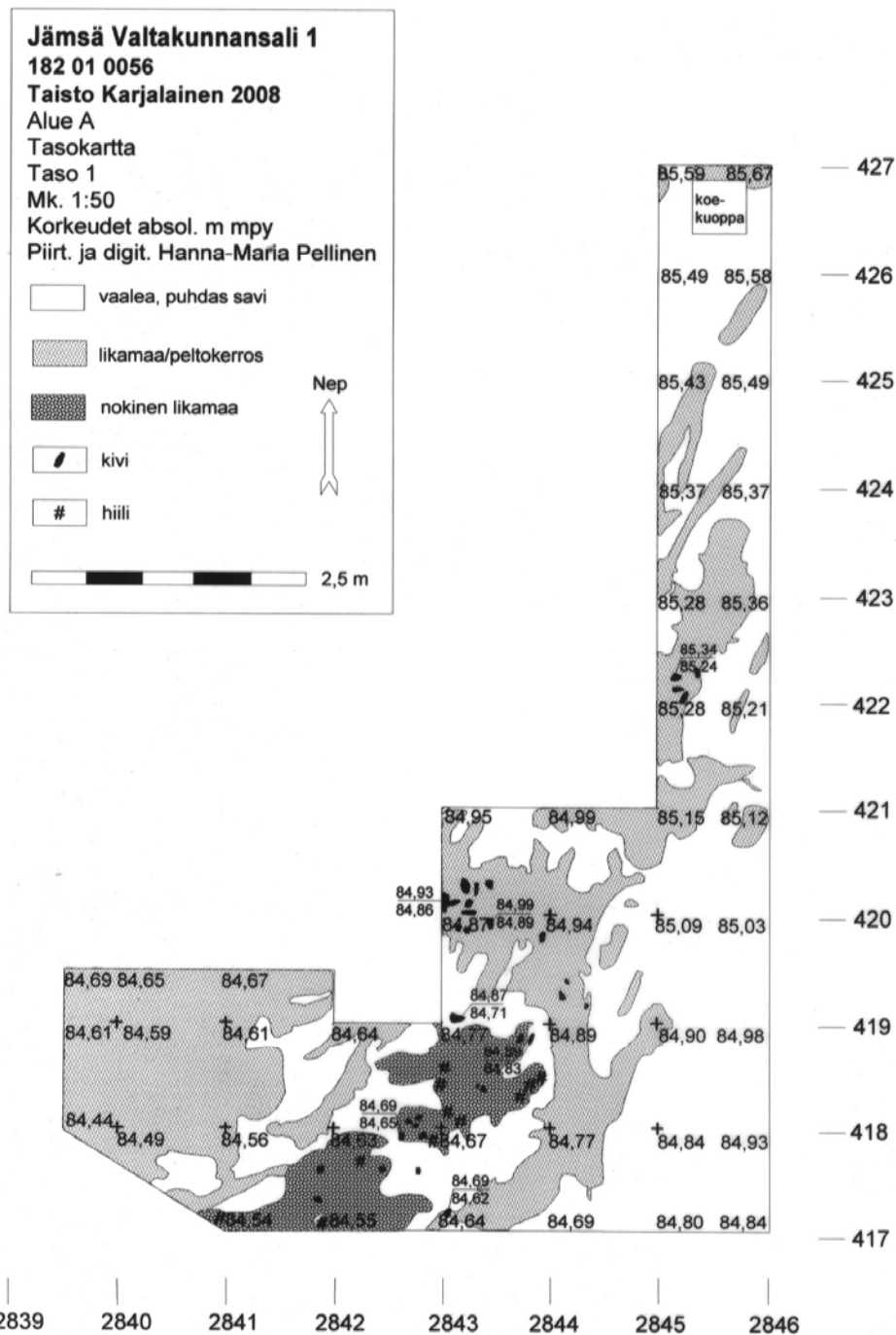

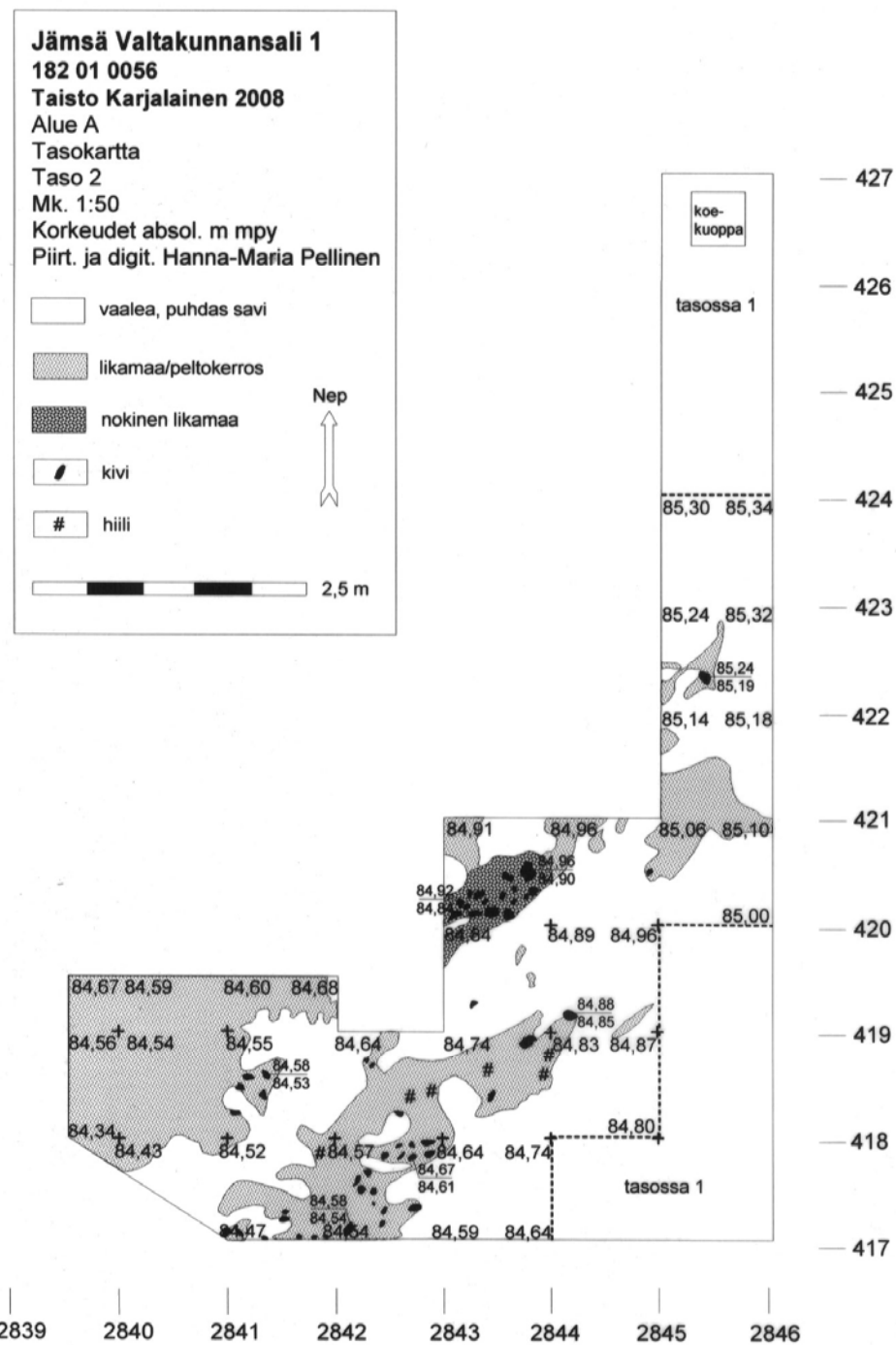
100 m

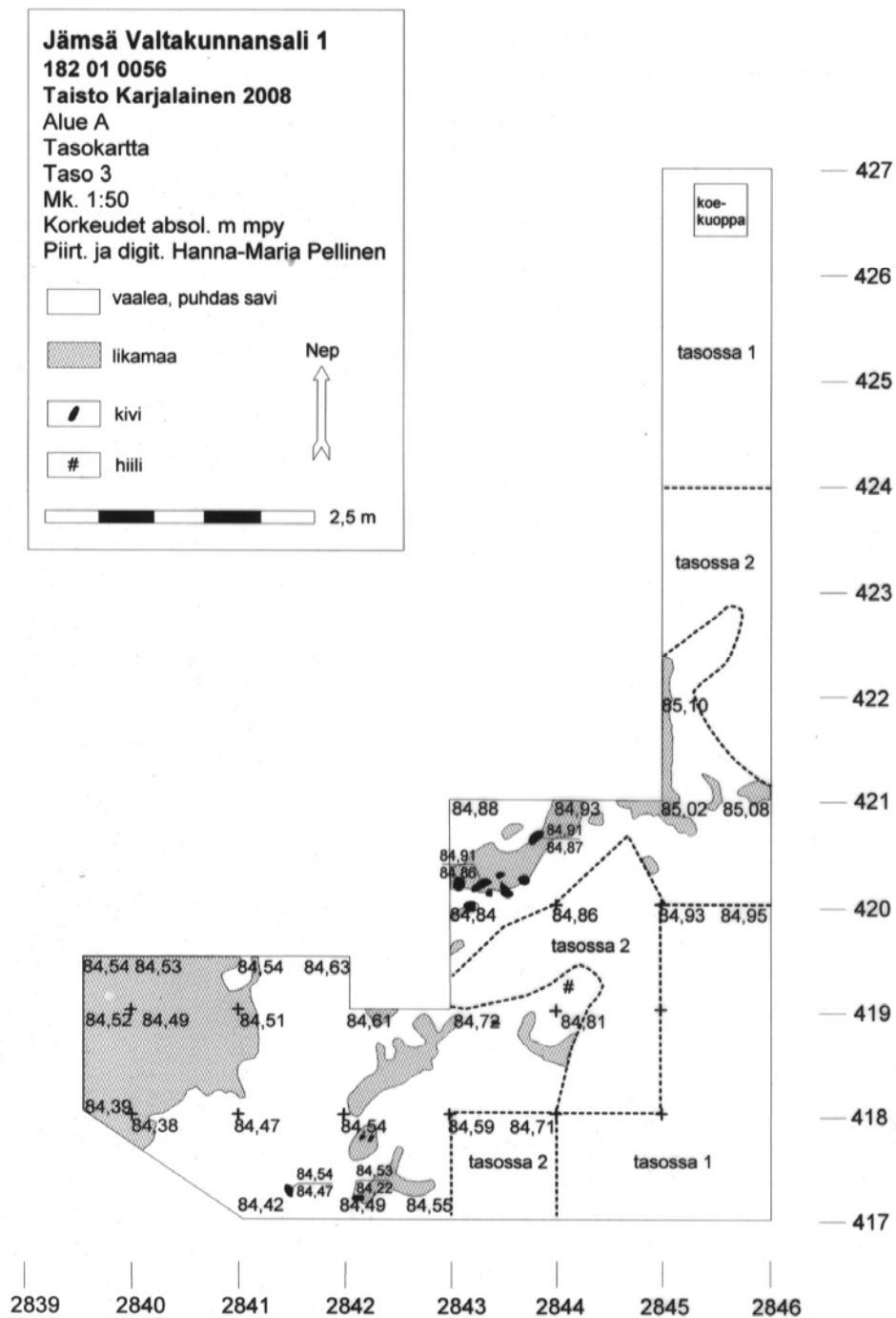

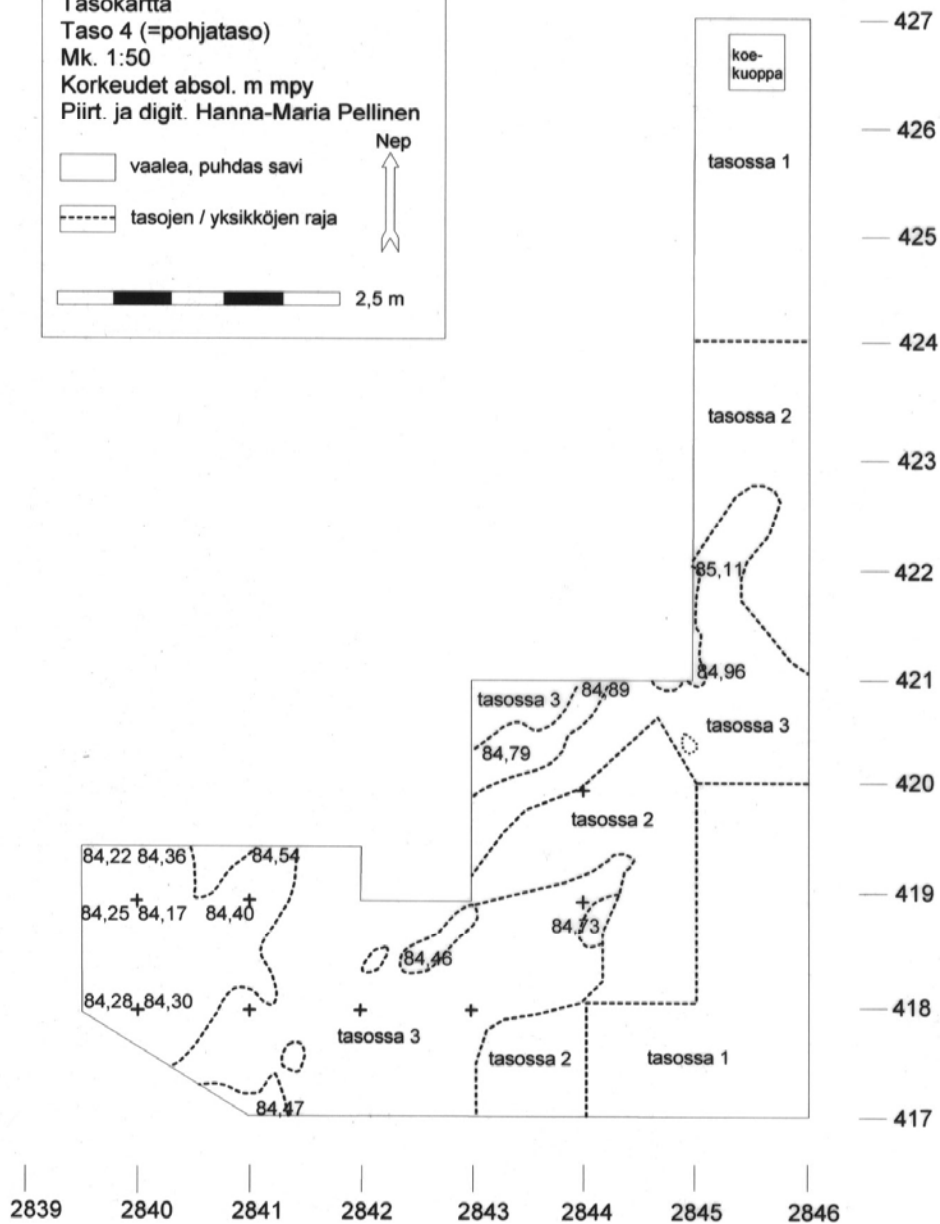
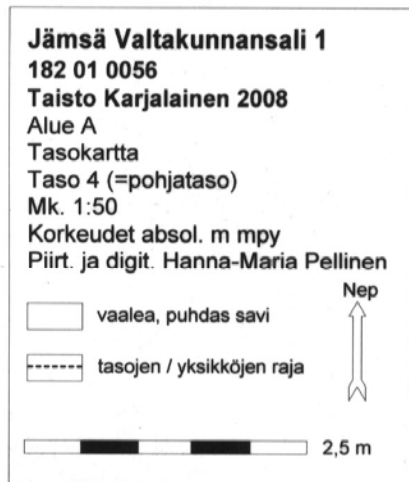
Jämsä Valtakunnansali 1
182 01 0056
Taisto Karjalainen 2008
 Alue A
 Tasokartta
 Taso 0 ja pohjavaaitus
 muodossa ^{0-taso} pohja
 Mk. 1:50
 Korkeudet absol. m mpy
 Piirt. ja digit. Hanna-Maria Pellinen

Jämsä Valtakunnansali 1

182 01 0056

Taisto Karjalainen 2008

Alue A

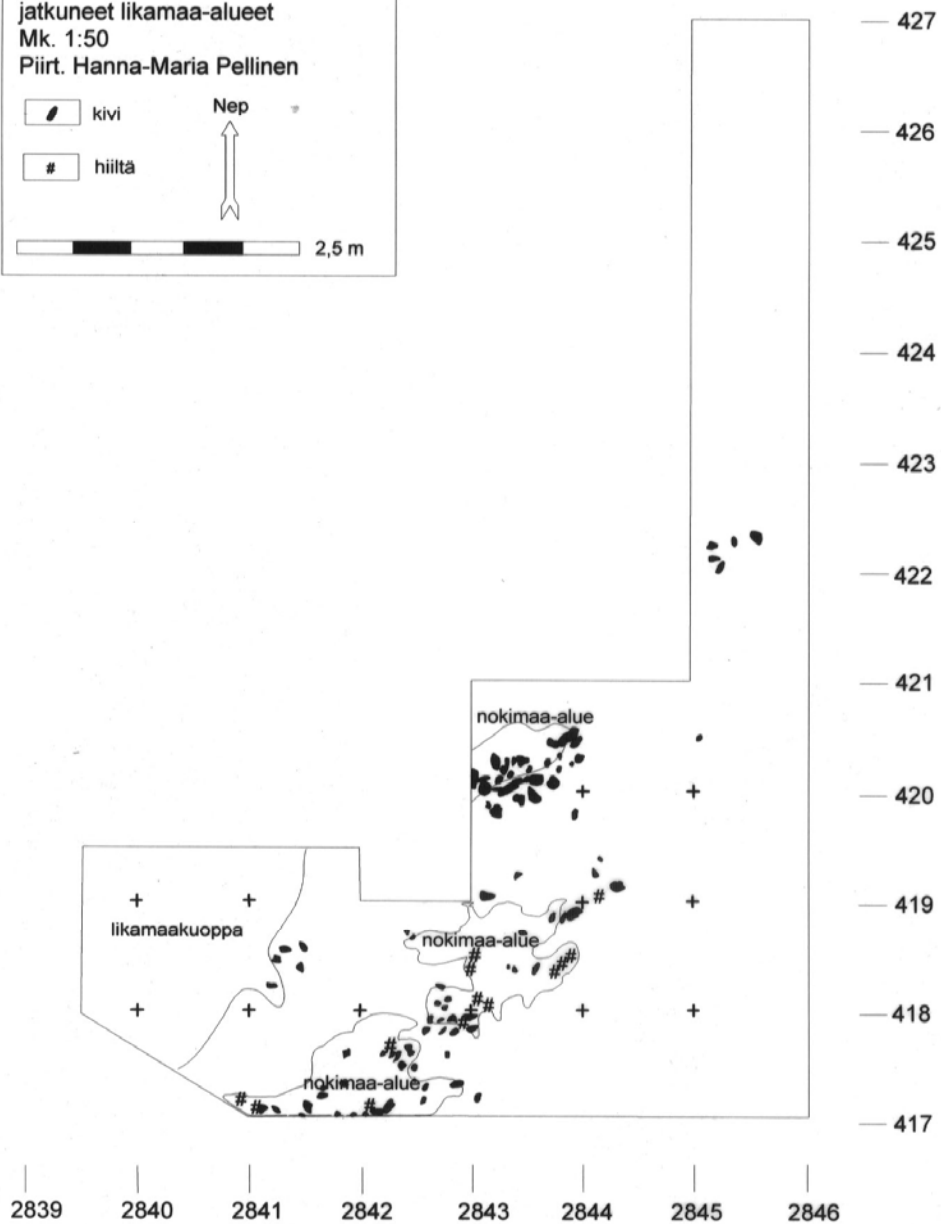
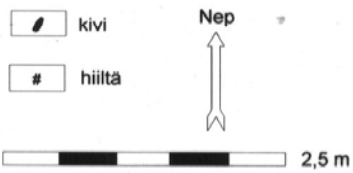
Rakennekartta; kivet, nokimaat,

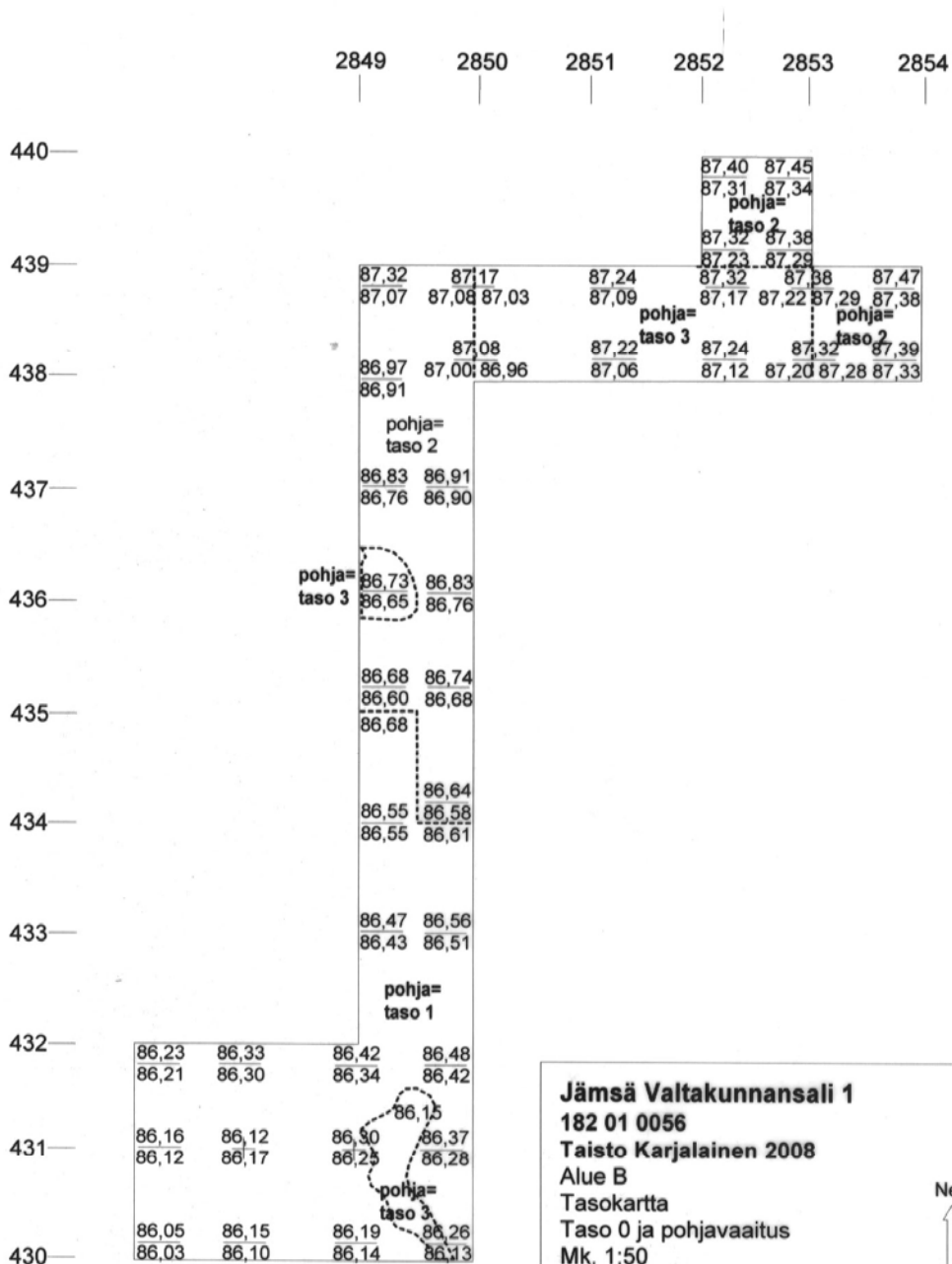
hiilet ja syvemmälle

jatkuneet likamaa-alueet

Mk. 1:50

Piirt. Hanna-Maria Pellinen

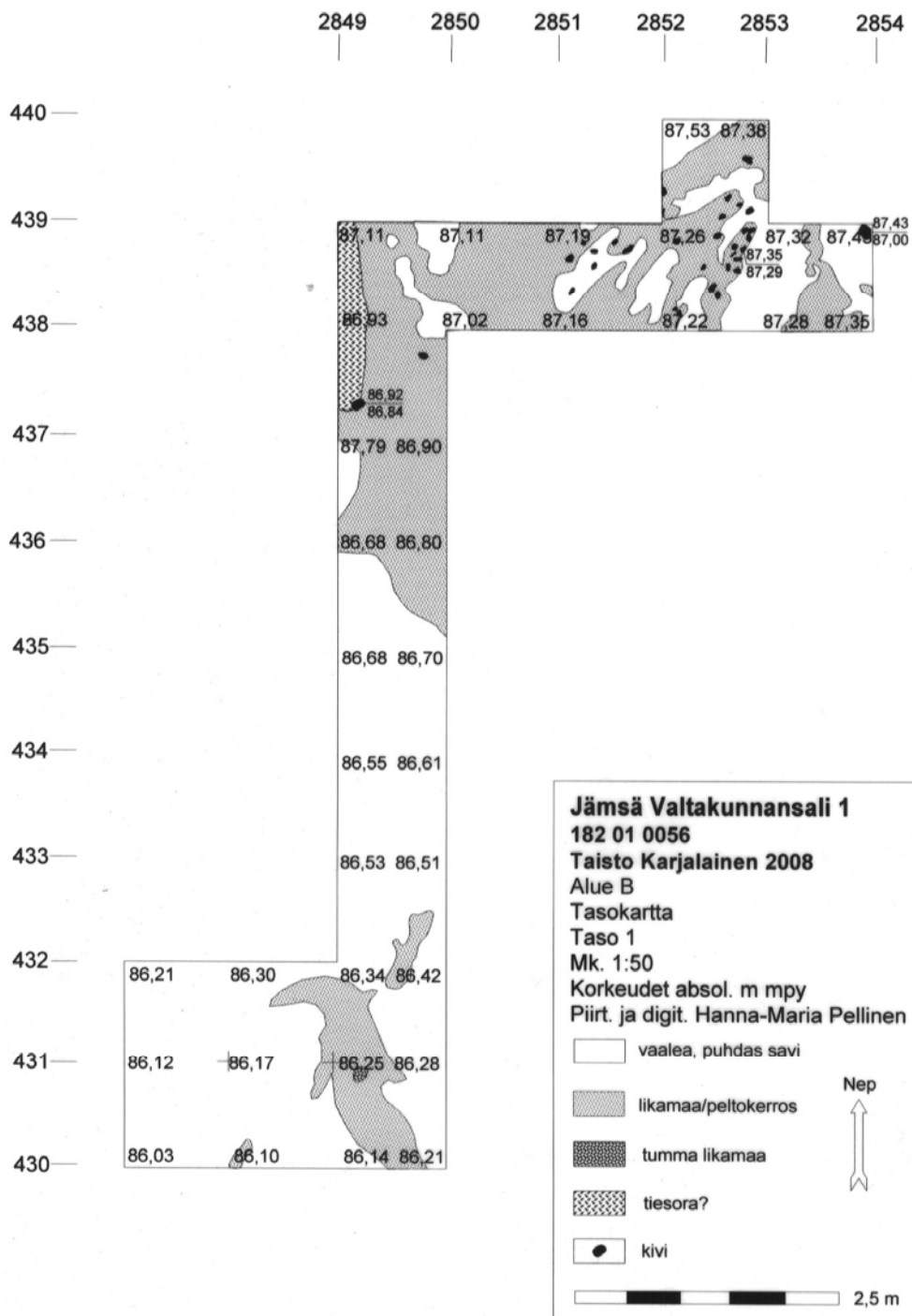

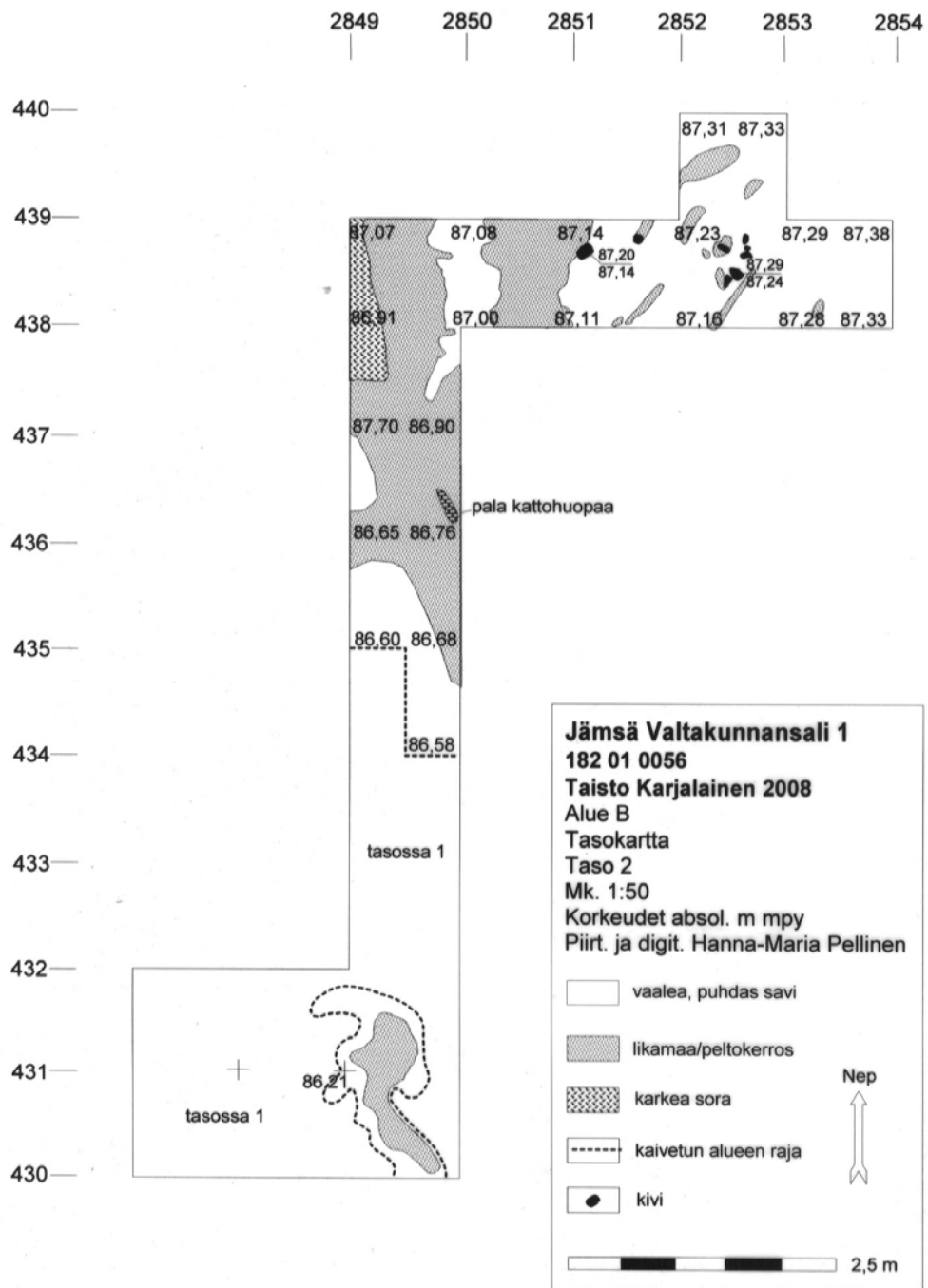

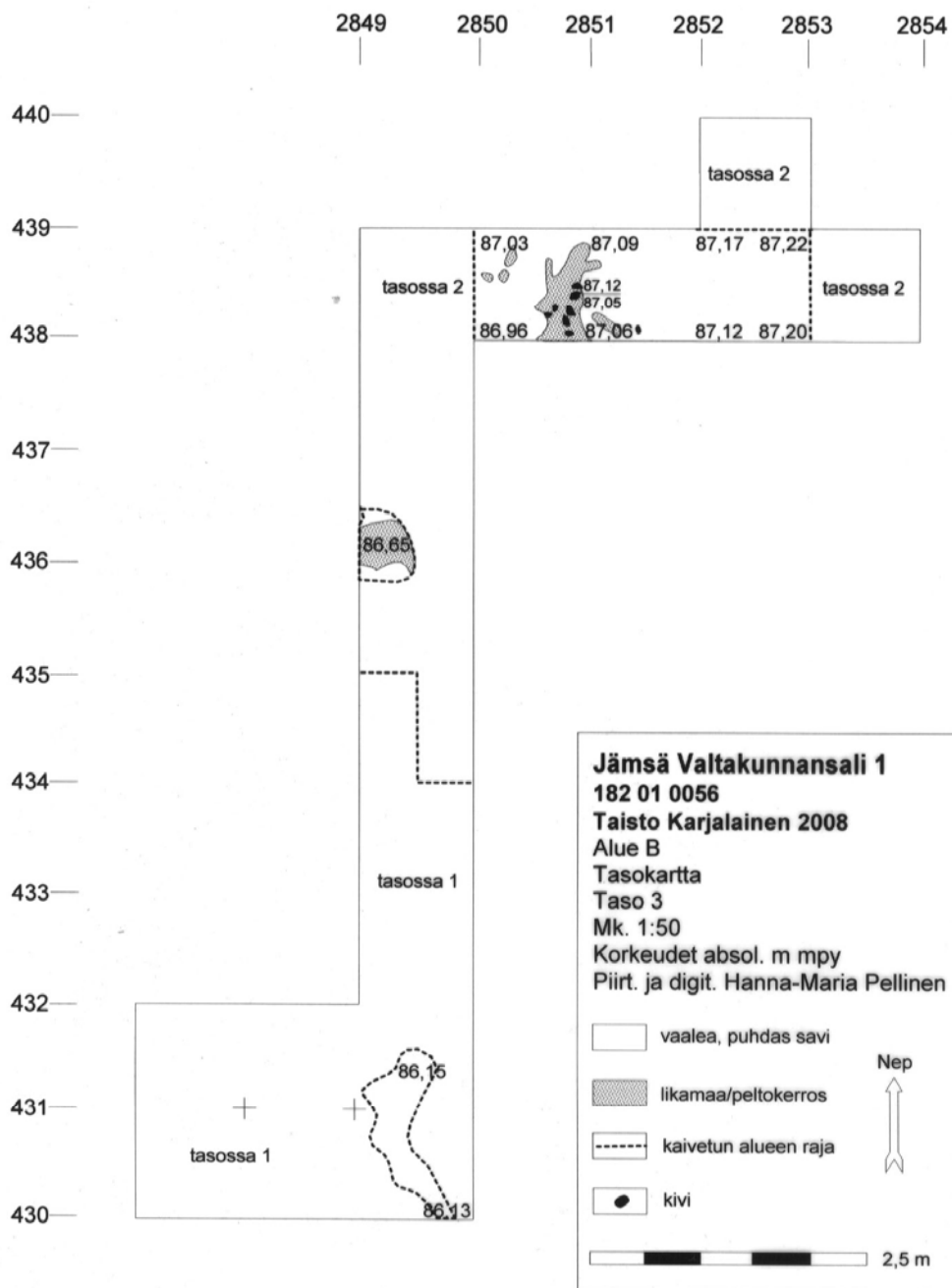
Jämsä Valtakunnansali 1
182 01 0056
Taisto Karjalainen 2008
 Alue B
 Tasokartta
 Taso 0 ja pohjavaaitus
 Mk. 1:50
 Korkeudet absol. m mpy
 Piirt. ja digit. Hanna-Maria Pellinen

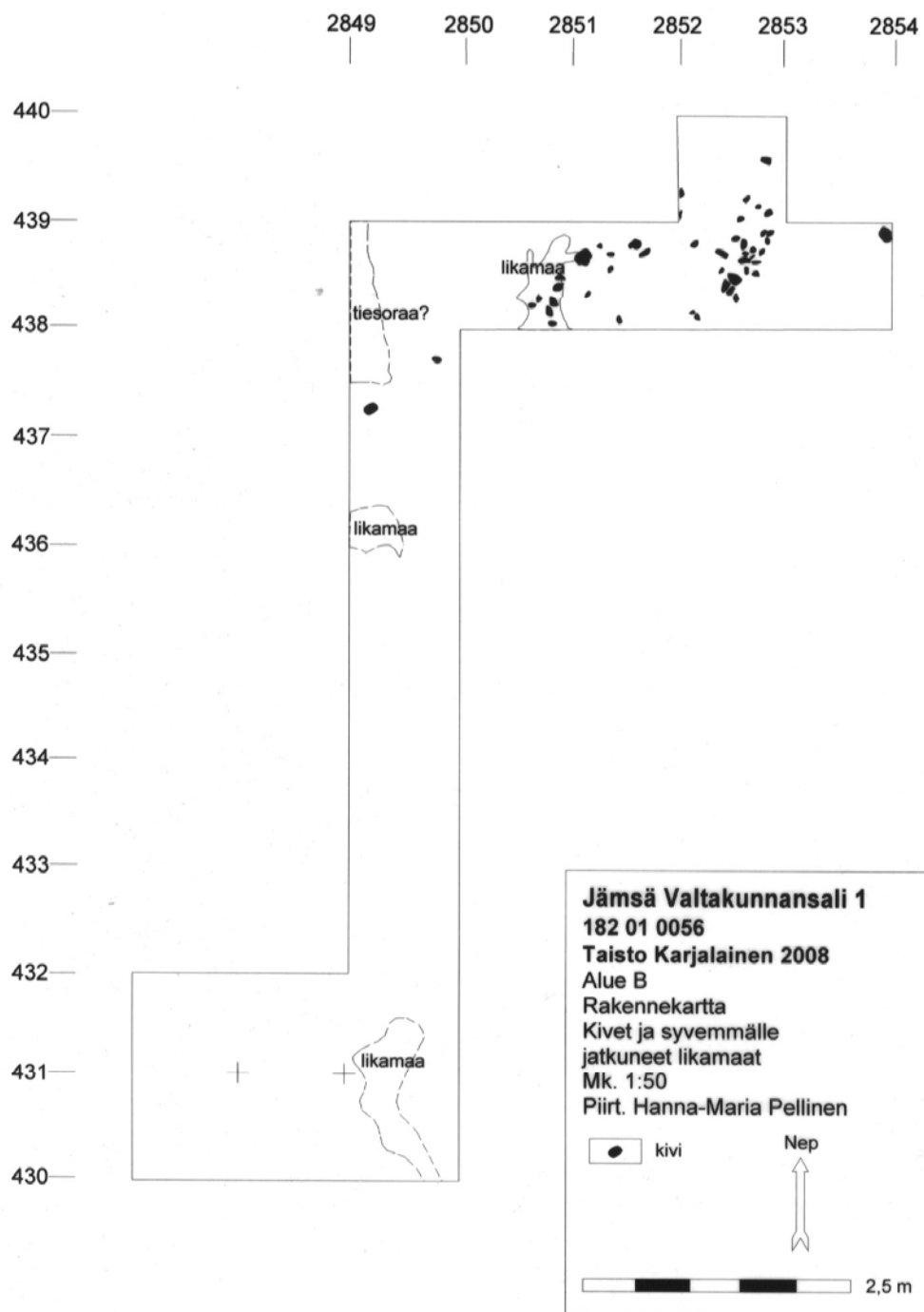
Nep

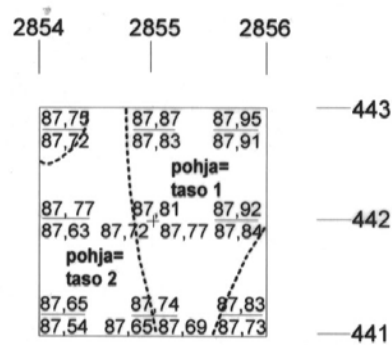
2,5 m

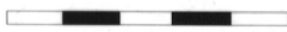

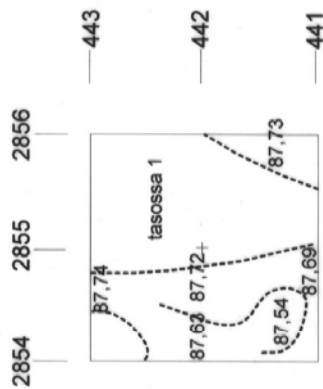
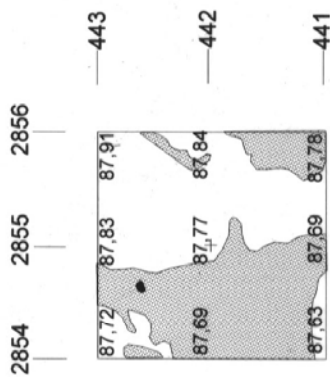

Jämsä Valtakunnansali 1
182 01 0056
Taisto Karjalainen 2008
 Alue C
 Tasokartta
 Taso 0 ja pohjavaaitus
 Mk. 1:50
 Korkeudet absol. m mpy
 Piirt. ja digit. Hanna-Maria Pellinen

Nep

 2,5 m

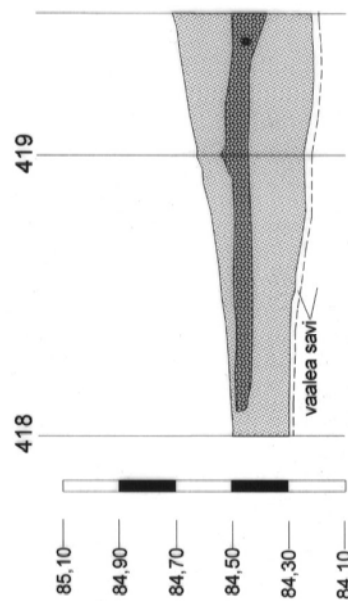
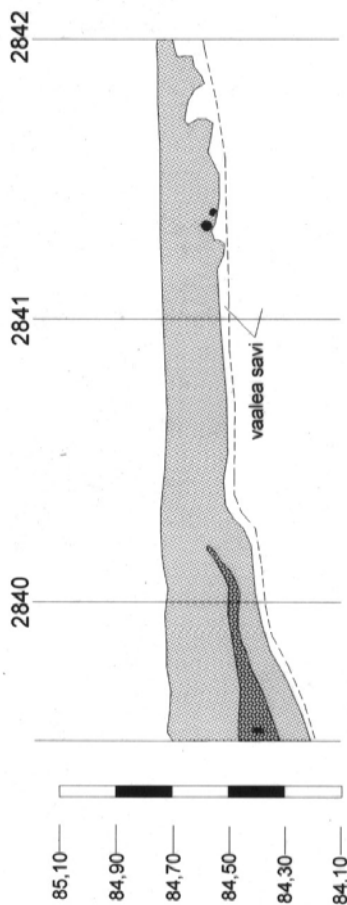

Jämsä Valtakunnansali 1
182 01 0056
Taisio Karjalainen 2008
Alue C
Tasokartoja
Yllä: taso 1
Alla: taso 2
Mk. 1:50
Korkeudet absol. m mpy
Piirt. ja digit. Hanna-Maria Pellinen

	vaalea, puhdas savi
	liikamaa/peltokerros
	kaivetun alueen raja
	kiivi

Nep

2,5 m

Jämsä Valtakunnansali 1

182 01 0056

Taisto Karjalainen 2008

Alue A

Profiilikarttoja

Yllä: länsi-itä -suuntainen leikkaus

kohdassa x=419,50, y=2839,50-2842

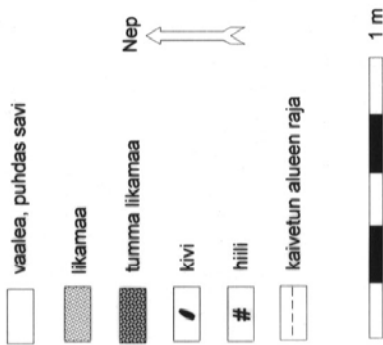
Alla: pohjois-etelä -suuntainen leikkaus

kohdassa y=2839,50, x=418-419,50

Mk. 1:20

Korkeudet absol. m mpy

Piirt. ja digit. Hanna-Maria Pellinen

F145400:2 Valtakunnansali 1, kaivausalue A tasossa 1 kuvattuna etelästä. Kuvan vasemmassa reunassa, kaivausalueen profiilissa on suuri likamaakuoppa, josta tuli runsaasti rautakuonaa ja rautakauden keramiikkaa.

Kaivausalueen A pohjoisosa tasossa 1, kuvattuna etelästä. Taustalla kaivausalueen B eteläisin osa. Koejassa näkyy tummina läiskinä auran vaot, jotka ovat syntyneet peltoa muokattaessa.

Liite 1. Rautakuonat kerroksesta 1

LAJI	X	Y	KRS	MÄÄR Ä	PAINO
Rautakuonaa	417	2842	2	3	16,4
Rautakuonaa	418	2839	2	12	90,4
Rautakuonaa	418	2840	2	2	25,4
Rautakuonaa	418	2841	2	11	77,9
Rautakuonaa	418	2842	2	4	67,8
Rautakuonaa	419	2839	2	11	45,8
Rautakuonaa	419	2840	2	12	57,5
Rautakuonaa	419	2841	2	3	12
Rautakuonaa	419	2843	2	4	15,1
Rautakuonaa	419	2844	2	6	19,8
Rautakuonaa	420	2843	2	6	22,2
Rautakuonaa	420	2844	2	12	32,8
Rautakuonaa	424	2845	2	2	7,4
Rautakuonaa	422	2845	2	12	53,1
Rautakuonaa	423	2845	2	17	41,6
Rautakuonaa	417	2840	3	3	31,4
Rautakuonaa	417	2842	3	4	37,7
Rautakuonaa	418	2839	3	4	59,6
Rautakuonaa	419	2840	3	5	27,5
Rautakuonaa	418	2840	3	2	2,7
Rautakuonaa	418	2840	3	9	32,3
Rautakuonaa	418	2841	3	3	66,4
Rautakuonaa	419	2839	3	6	28,1
Rautakuonaa	418	2839	4	2	12,6
Rautakuonaa	419	2841	3	1	3
Rautakuonaa	419	2842	3	8	51,5
Rautakuonaa	420	2843	3	1	34,6
Rautakuonaa	420	2844	3	5	16,8
Rautakuonaa	417	2840	4	1	13,4
Rautakuonaa	419	2839	4	2	14,9
Rautakuonaa	419	2840	4	1	9,5
Rautakuonaa	419	2840	4	5	43,5
Rautakuonaa	420	2843	4	2	3,1
Rautakuonaa	419	2841	5	1	12,5
Rautakuonaa	419	2840	5	1	66,7
Rautakuonaa	430	2849	2	33	72,9
Rautakuonaa	430	2849	2	17	57,3
Rautakuonaa	431	2849	2	22	90,1
Rautakuonaa	432	2849	2	11	36,2

Rautakuonaa	435	2849	2	6	17,7
Rautakuonaa	436	2849	2	2	11
Rautakuonaa	432	2849	2	3	25,4
Rautakuonaa	437	2849	2	2	14,6
Rautakuonaa	438	2849	2	3	15,4
Rautakuonaa	438	2850	2	13	21,4
Rautakuonaa	438	2851	2	2	9,9
Rautakuonaa	438	2852	2	10	212,3
Rautakuonaa	489	2852	2	3	4,2
Rautakuonaa	438	2852	2	2	8,3
Rautakuonaa	438	2850	3	7	29,4
Rautakuonaa	438	2852	3	5	17,1